

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

**WIZARA YA AFYA, MAENDELEO YA JAMII, JINSIA, WAZEE NA
WATOTO**

MWONGOZO WA UENDESHAJI WA HOSPITALI ZA RUFAA ZA MIKOA

Mji wa Serikali,
Mtumba,
S. L. P 743,
DODOMA.

Juni, 2019

YALIYOMO

YALIYOMO	i
VIFUPISHO	iii
DIBAJI	iv
SHUKRANI	vi
1.0 UTANGULIZI	1
2.0 MFUMO WA UTOAJI WA HUDUMA ZA AFYA KATIKA HOSPITALI ZA RUFAA ZA MIKOA	3
2.1 Mfumo wa Uongozi na Utawala	3
2.2 Rasilimali Watu katika Hospitali za Rufaa za Mkoa	3
2.3 Uimarishaji wa Miundombinu	4
2.4 Upatikanaji wa Dawa, Vifaa, Vifaa Tiba na Vitendanishi	5
2.5 Uimarishaji wa Matumizi ya Teknolojia, Taarifa za Afya na Mawasiliano	5
2.6 Upatikanaji wa Rasilimali Fedha.	6
3.0 MUUNDO NA UENDESHAJI WA HOSPITALI ZA RUFAA ZA MIKOA	7
3.1 Muundo wa Hospitali za Rufaa za Mkoa	7
3.2 Uendeshaji wa Hospitali za Rufaa za Mkoa	11
4.0 TARATIBU ZA KUWAPATA WAKURUGENZI	12
5.0 MAJUKUMU YA WIZARA YA AFYA, BODI, TIMU YA USIMAMIZI WA HUDUMA ZA AFYA YA MIKOA NA MENEJIMENTI YA HOSPITALI YA RUFAA YA MIKOA	13
5.1 Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto	13
5.2 Bodi ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa	13
5.3 Timu za Usimamizi wa Huduma za Afya ya Mkoa	14
5.4 Menejimenti ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa	14
6.0 TARATIBU ZA KUWAPATA WAJUMBE WA BODI YA HOSPITALI	16
7.0 UHUSIANO WA KIUTENDAJI	17

8.0 USIMAMIZI WA RASILIMALI WATU _____	19
9.0 USIMAMIZI WA RASILIMALI FEDHA _____	21
10.0 UTUNZAJI WA NYARAKA ZA OFISI NA MAWASILIANO _____	23
11.0 UTARATIBU WA MANUNUZI _____	24
12.0 TIMU/KAMATI MBALIMBALI ZA UBORESHAJI HUDUMA _____	25
12.1 Vikao vya Timu ya Menejimenti ya Hospitali (RRHMT) _____	25
12.2 Kamati ya Dawa, Vitendanishi na Vifaa Tiba ya Hospitali (Hospital Therapeutics Committee) _____	25
12.3 Timu ya Uboreshaji Huduma za Hospitali (Hospital Quality Improvement Team [QIT]) _____	25
12.4 Huduma muhimu kwa wagonjwa waliolazwa _____	27
12.5 Vikao Jumuishi vya kitaalamu vya Huduma za Matibabu kwa Wagonjwa (Clinical Meetings) _____	27
REJEA _____	28

VIFUPISHO

CHF	Community Health Fund
CHMT	Council Health Management Team
CHOP	Comprehensive Hospital Operational Plan
CPD	Continuing Professional Development
DED	District Executive Director
DH	District Hospital
DMO	District Medical Officer
EMD	Emergency Medicine Department
EML	Essential Medicines List
ENT	Ear, Nose and Throat
GN	Government Notice
GoT HoMIS	Government of Tanzania Hospital Management Information system
LMIS	Logistics Management Information System
MSD	Medical Stores Department
NHIF	National Health Insurance Fund
OPD	Out Patients Department
OPRAS	Open Performance Review and Appraisal System
OR TAMISEMI	Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa
PMU	Procurement Management Unit
QIT	Quality Improvement Team
RHMT	Regional Health Management Team
RMO	Regional Medical Officer
RRHB	Regional Referral Hospital Management Board
RRHMT	Regional Referral Hospital Management Team
SOP	Standard Operating Procedures
STG	Standard Treatment Guidelines
TEHAMA	Teknolojia ya Habari na Mawasiliano
TQM	Total Quality Management
WAMJW	Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto

DIBAJI

Uboreshaji wa huduma za afya nchini umeendelea kuwa na matokeo chanya kufuatia juhudi za makusudi za Serikali ya awamu ya tano inayoongozwa na Mhe. Dkt. John Pombe Magufuli, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania za kuendelea kuwekeza kwenye sekta ya afya. Uboreshaji huu unahusisha mfumo mzima wa utoaji huduma za afya nchini kuanzia ngazi ya Jamii, Zahanati, Vituo vya Afya, Hospitali za Halmashauri, Hospitali za Rufaa za Mikoa, Hospitali za Rufaa za Kanda na Hospitali za Rufaa ngazi ya Taifa.

Katika kuimarisha huduma za afya nchini, mnamo Novemba 25, 2017 Mhe. Rais Dkt. John Pombe Magufuli, aliagiza Hospitali za Rufaa za Mikoa zisimamiwe moja kwa moja na Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto (WAMJW) badala ya OR TAMISEMI. Lengo la uamuzi huu ni kuimarisha usimamizi wa utoaji huduma bora za kibingwa kwa wananchi ngazi ya Mikoa na kuwa na mgawanyo wenye uwiano mzuri wa madaktari bingwa na watumishi wengine katika hospitali zote nchini.

Katika kutekeleza maelekezo hayo, WAMJW ilipokea hospitali 28 za Rufaa za Mikoa kwa lengo la kuendeleza uimarishaji wa utoaji wa huduma katika hospitali hizi. Aidha, Wizara ilibainisha changamoto mbalimbali za kiuendeshaji katika hospitali hizi. Baadhi ya changamoto hizo ni pamoja na; muundo wa uongozi na mfumo wa uendeshaji wa hospitali uliopo kuwa haukidhi mahitaji ya huduma kwa wakati wa sasa, upungufu mkubwa wa watumishi kwa 61.4%, kwa mfano, kati ya madaktari bingwa 1,120 wanahohitajika kwa ajili ya fani 13 za kibingwa, waliopo ni 170 tu, hivyo kuwa na upungufu wa madaktari bingwa 950 (2018/19). Katika madaktari bingwa 1,120 wanaohitajika kwa fani za kibingwa 13 zinazotakiwa, fani za kibingwa 12 zitakuwa na madaktari 3 kila moja na fani ya magonjwa ya wanawake na uzazi itakuwa na madaktari 4. Aidha, hali ya miundombinu na mitambo, vifaa na vifaa vya uchunguzi hairidhishi kuwezesha huduma bora za kibingwa, vilevile mfumo wa uendeshaji wa huduma na upashanaji taarifa haiendani na mabadiliko ya teknolojia, sanjari na uwepo wa changamoto ya ufinyu wa bajeti kwa ajili ya uendeshaji wenye tija wa huduma katika hospitali hizi.

Kufuatia changamoto hizi, Wizara imeandaa Mwongozo wa Uendeshaji wa Hospitali za Rufaa za Mikoa kwa lengo la kuweka utaratibu wa uendeshaji, hivyo kuboresha utoaji wa huduma katika

hospitali hizi. Vile vile, Wizara itafanya kila jitihada kuhakikisha kuwa changamoto zilizoainishwa zinatafutiwa ufumbuzi ili kuziwezesha Hospitali za Rufaa za Mikoa kutoa huduma bora ikiwa ni pamoja na kuziwezesha hospitali hizi kujisimamia na kuongeza uwajibikaji.

Wizara itaendelea kushirikiana na wadau wote katika kuhakikisha huduma za Hospitali za Rufaa za Mikoa zinatolewa kwa viwango na ubora unaostahili. Hivyo kupitia Mwongozo huu ni imani yangu kuwa huduma za afya katika Hospitali za Rufaa za Mikoa zitaimarika na kukidhi mahitaji ya wananchi ili kuchangia maendeleo ya Taifa katika kuelekea uchumi wa kati na wa viwanda.

Ummy Ally Mwalimu (MB)

WAZIRI WA AFYA, MAENDELEO YA JAMII, JINSIA, WAZEE NA WATOTO

SHUKRANI

Kukamilika kwa Mwongozo huu wa uendeshaji wa Hospitali za Rufaa za Mikoa kumetokana na juhudi za pamoja kutoka idara mbalimbali za Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto (WAMJW) ikishirikiana na wadau mbalimbali. Hivyo tunathamini michango yao waliyotoa.

Ingawa sio rahisi kuwataja wote waliochangia katika utayarishaji wa mwongozo huu, hata hivyo natambua michango iliyotolewa na wajumbe wa Timu ya Menejimenti ya Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto ikiongozwa na Mganga Mkuu wa Serikali, Ofisi ya Rais Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora na Ofisi ya Rais Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa.

Shukrani za dhati ziende kwa Dkt. Leonard Subi, Dkt. Grace Magembe, Bi. Deodatha Makani, Bw. Edward Mbanga, Bi. Helen Mwakipunda, Dkt. Vivian Wonanji, Bw. Zacharia Dida, Dkt. Paulo Mhame, Bw. Danny Temba, Bw. Martin Mapunda, Dkt. Eliud Eliakimu, Bw. Gerald A. Mrema na Dkt. Fadhili Kibaya, ambao kwa kupitia uzoefu wao wa maboresho katika Mifumo ya Afya waliweza kukamilisha Mwongozo huu.

Mwisho, Wizara inatambua mchango wa Wadau wote walioshiriki kwa namna yoyote ile kukamilisha mwongozo huu. Kwa wote hao tunasema Ahsanteni sana.

Dkt. Zainab A. S. Chaula

KATIBU MKUU- AFYA

1.0 UTANGULIZI

Huduma za afya nchini zinatolewa kupitia Mfumo rasmi wa vituo vya kutolea huduma za afya ambao unaanzia ngazi ya Jamii, Zahanati, Kituo cha Afya, Hospitali ngazi ya Halmashauri, Hospitali ya Rufaa ya Mkoa, Hospitali ya Rufaa ya Kanda na hatimaye Hospitali Ngazi ya Taifa. Lengo la kuwa na Hospitali za Rufaa za Mikoa ni kuwawezesha wananchi kupata huduma za rufaa za kibingwa karibu na wanapoishi na hivyo kuwapunguzia adha ya kusafiri umbali mrefu kufuata huduma hizo. Kwa sasa Tanzania ina Hospitali za Rufaa za Mikoa 28 ambapo kila Mkoa una Hospitali moja isipokuwa Mkoa wa Dar es Salaam wenye Hospitali 3. Hospitali hizi zilitangazwa kuwa Hospitali za Rufaa za Mikoa kwa tangazo la serikali Na 828 la tarehe 12 Novemba 2010

Huduma za afya zinazotolewa katika Hospitali za Rufaa za Mikoa zimegawanyika katika sehemu zifuatazo;

- (1) Huduma za tiba magonjwa ya ndani (Internal medicine services)
- (2) Huduma ya tiba na afya ya mtoto (Paediatrics and child health care)
- (3) Huduma za tiba kwa magonjwa ya wanawake na uzazi (Obstetrics and Gynecology)
- (4) Huduma za tiba kwa upasuaji (Surgery)
- (5) Huduma za afya ya kinywa na meno (Dentistry)
- (6) Huduma za uchunguzi (Radiolojia na maabara)
- (7) Huduma za famasia
- (8) Huduma za uuguzi na ukunga
- (9) Huduma za utawala na uendeshaji wa hospitali.

Pamoja na huduma zilizotajwa hapo juu, dhamira ya Serikali ni kuziwezesha Hospitali za Rufaa za Mikoa kutoa na kuboresha huduma zinginezo zikiwemo: (1) Huduma za dharura (Emergency Medicine) (2) Upasuaji wa mifupa na ubongo (Orthopaedics & Neuro Surgery), (3) Huduma za dawa za usingizi na Ganzi (Anaesthesiology), (4) Huduma za Masikio, Pua na Koo (ENT), (5) Huduma za Macho (Ophthalmology), (6) Huduma za Afya ya Uzeeni (Geriatrics) na huduma nyinginezo mtambuka. Katika kufikia azma ya Serikali ya kuwa na huduma bora kwenye Hospitali za Rufaa za

Mikoa ambazo zinakidhi mazingira ya sasa kutahitajika kuongeza fani za kibingwa, utawala na uendeshaji huduma.

Sanjari na uboreshaji huo, Wizara itaendelea kuboresha miundombinu ya utoaji wa huduma, matengenezo kinga ya miundombinu, vifaa na vifaa tiba na uimarishaji wa mifumo ya TEHAMA.

Uboreshaji wa huduma za afya utajumuisha uimarishaji wa muundo wa mfumo wa uongozi na uendeshaji wa hospitali ili kufikia azma ya utoaji huduma bora. Hii itakuwa ni pamoja na kuimarisha Bodi za Hospitali, uratibu wa mipango na fedha, ununuzi, ukaguzi wa ndani, uhakiki wa ubora wa huduma kwa wateja na utoaji wa mafunzo kwa vitendo kwa watumishi wa hospitali.

Lengo la Mwongozo

Mwongozo wa uendeshaji wa Hospitali za Rufaa za Mikoa unatokana na utekelezaji wa agizo la Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania Mhe. Dkt. John Pombe Joseph Magufuli alilolitoa tarehe 25 Novemba, 2017 la kuzirejesha Hospitali za Rufaa za Mikoa chini ya usimamizi wa WAMJW kutoka OR TAMISEMI. Lengo la uamuzi huu ni kuimarisha usimamizi wa utoaji huduma, pia kuhakikisha kuna mgawanyo wenye uwiano mzuri wa wataalam katika hospitali zote nchini. Lengo la Mwongozo huu wa Uendeshaji wa Hospitali za Rufaa za Mikoa ni kuweka utaratibu wa uendeshaji wa Hospitali za Rufaa za Mikoa.

Aidha Wizara itafanya ufuatiliaji wa utekelezaji wa mwongozo huu ili kuhakikisha kuwa hospitali hizi zinaendeshwa kwa tija na kutoa huduma bora.

2.0 MFUMO WA UTOAJI WA HUDUMA ZA AFYA KATIKA HOSPITALI ZA RUFAA ZA MIKOA

Mfumo wa utoaji huduma za afya katika Hospitali za Rufaa za Mikoa una maeneo makuu 6 yanayopaswa kuzingatiwa kwa ajili ya kuendelea kuboresha utoaji wa huduma. Maeneo hayo ni:

1. Mfumo wa Uongozi na Utawala
2. Upatikanaji wa Rasilimali Watu kwa idadi na sifa stahiki katika kada zote,
3. Uimarishaji Miundombinu stahiki kwa ajili ya huduma zilizokusudiwa,
4. Upatikanaji wa Dawa, Vifaa, Vifaa Tiba na Vitendanishi,
5. Uimarishaji wa Matumizi ya Teknolojia, Taarifa za Afya na Mawasiliano,
6. Upatikanaji wa Rasilimali Fedha.

2.1 Mfumo wa Uongozi na Utawala

Utoaji wa huduma bora utategemea misingi ya uongozi na utawala inayozingatia sheria, taratibu na kanuni. Misingi hiyo itajumuisha uwajibikaji, usawa, uwazi na ushirikishwaji wa wadau wote katika utoaji wa huduma za afya ikiwemo uwepo wa Bodi ya Hospitali inayowajibika ipasavyo. Ili kuhakikisha utekelezaji wake unafanyika kwa uwazi menejimenti ya Hospitali inatakiwa kufanya vikao, kutoa taarifa, kupokea maoni/malalamiko na kuyafanyia kazi. Aidha, kuwe na utaratibu wa kutoa mrejesho kwa wadau wote kuhusu hatua zilizofikiwa juu ya kushughulikia changamoto za uendeshaji wa Hospitali na utoaji wa huduma za afya.

2.2 Rasilimali Watu katika Hospitali za Rufaa za Mikoa

Rasilimali watu katika Hospitali za Rufaa za Mikoa ni mojawapo ya nyenzo muhimu katika kutoa huduma bora za afya. Serikali imefanya jitihada katika kuboresha rasilimali hii kwa njia mbalimbali, ikiwa ni pamoja na kuongeza idadi ya wataalamu, kuboresha ujuzi katika nyanja mbalimbali, kuongeza mishahara na maslahi mengine kwa watumishi. Pamoja na jitihada hizi, kuna changamoto kadhaa zinazoathiri utoaji wa huduma za afya zinazotokana na upungufu wa wataalamu katika hospitali hizi, zikiwemo upungufu mkubwa wa Watumishi na uwiano usiokidhi wa ujuzi, idadi ya watu na idadi ya wataalamu kufuatana na ikama iliyowekwa. Sanjari na changamoto hizi, Wizara

itaendelea kuwapanga watumishi waliopo kwa uwiano sahihi katika Hospitali zote 28 za Rufaa za Mikoa.

Menejimenti ya Hospitali inatakiwa kushiriki kikamilifu kwenye uandaaji wa makisio ya bajeti za mishahara ya watumishi kulingana na mwongozo wa Ikama iliyoidhinishwa na kuwasilisha kwa Katibu Mkuu kila mwaka wa fedha. Aidha, uongozi wa Hospitali unatakiwa kuhahikisha unasimamia watumishi waliopo kwenye maeneo yao husika ili kuwezesha utoaji wa huduma bora kwa viwango vinavyokubalika. Usimamizi wa watumishi unatakiwa kuzingatia sheria, taratibu na kanuni za utumishi wa umma zilizoidhinishwa na mamlaka husika na hili litaenda sanjari na utoaji wa maslahi na haki mbalimbali za kiutumishi. Kwa kuzingatia hili, Hospitali za Rufaa za Mikoa zinatakiwa kuweka utaratibu wa kutoa motisha kwa watumishi kwa kuzingatia sheria, taratibu, kanuni na miongozo mbalimbali iliyopo. Motisha zitakazoandaliwa na Menejimenti ya Hospitali zinapaswa kuidhinishwa na Bodi ya Utendaji ya Hospitali kabla ya kuanza kwa utekelezaji wake. Aidha, Hospitali hizi zinatakiwa kuandaa taarifa za mafao ya kustaafu kwa watumishi wake na kuziwasilisha kwenye mamlaka husika kwa wakati na kwa kuzingatia taratibu za utumishi wa umma.

2.3 Uimarishaji wa Miundombinu

Kutokana na kupanuka na kuongezeka kwa huduma mbalimbali za afya katika Hospitali za Rufaa za Mikoa uimarishaji wa miundo mbinu ni eneo muhimu litakalopewa kipaumbele. Hii ni pamoja na ujenzi wa Hospitali za Rufaa katika mikoa ambayo haina, na kufanya upanuzi na ukarabati wa miundombinu katika Hospitali zilizopo.

Kwa sasa miundombinu ya utoaji huduma inakabiliwa na changamoto za uchakavu wa majengo ya kutolea huduma, kutokuwepo kwa matengenezo kinga kwa vifaa tiba vilivyopo, upatikanaji wa maji na umeme wa uhakika na upungufu na uchakavu wa vifaa, vifaa tiba, pamoja na vifaa vya uchunguzi. Hospitali zinatakiwa kuandaa mahitaji ya maboresho ya miundombinu na kuyaweka katika bajeti zao na kuwasilisha kwa Katibu Mkuu kila mwaka kwa kuzingatia vipaumbele vilivyoanishwa na Wizara. Aidha, kwa kushirikiana na Sekretariati za Mikoa na kupitia makusanyo ya Hospitali pamoja na fursa za Mikopo mbalimbali zilizopo, Bodi na Menejimenti za Hospitali zinatakiwa kutumia fursa hizo kufanya maboresho katika miundombinu ya kutolea huduma kwa kuzingatia sheria, taratibu na miongozo iliyopo, ikijumuishwa pia na uwepo wa mpango mahsusi na unaosimamiwa kikamilifu wa matengenezo kinga wa miundo mbinu na vifaa tiba.

2.4 Upatikanaji wa Dawa, Vifaa, Vifaa Tiba na Vitendanishi

Upatikanaji wa uhakika wa Dawa, Vifaa, Vifaa Tiba na Vitendanishi katika vituo vya kutolea huduma za afya nchini ni muhimu kwa utoaji wa huduma bora za afya kwa wananchi. Hali ya upatikanaji dawa nchini imeendelea kuimarika kutokana na Serikali kuongeza bajeti kwa kiwango kikubwa na kuwepo kwa mfumo madhubuti wa ununuzi, uhifadhi na usambazaji kupitia Bohari ya Dawa (MSD). Kutokana na kupandishwa hadhi na kupanuka kwa wigo wa utoaji wa huduma zikiwemo huduma za kibingwa ni dhahiri kuwa mahitaji ya dawa na vitendanishi katika Hospitali za Rufaa za Mikoa yameongezeka. Upatikanaji wa uhakika wa dawa, vifaa tiba na vitendanishi katika vituo vya kutolea huduma zikiwemo na Hospitali za Rufaa za Mikoa kunategemea kwa kiwango kikubwa kuwepo kwa rasilimali fedha, dawa, vifaa tiba na vitendanishi pamoja na mfumo thabiti wa mnyororo wa ununuzi, ugavi, ufuatiliaji na tathmini. Hivyo, Hospitali za Rufaa za Mikoa zinatakiwa kuandaa mahitaji ya dawa, vifaa, vifaa tiba na vitendanishi kila mwaka kwa usahihi na kwa kuzingatia Mwongozo wa Matibabu nchini (STG) na Orodha ya Dawa Muhimu (EML) iliyopo kwa wakati husika na kuyawasilisha kwa Katibu Mkuu. Kwa sasa Hospitali za Rufaa za Mikoa zimekuwa zikiagiza dawa, vifaa, vifaa tiba na vitendanishi kutoka MSD kila robo mwaka kwa kutumia mfumo wa “eLMIS”. Iwapo dawa zilizoagizwa MSD zitakosekana, Hospitali za Rufaa za Mikoa, zinapaswa kutumia utaratibu rasmi uliopitishwa na kukubalika na Mikoa yao katika kupata dawa, vifaa, vifaa tiba na vitendanishi vinavyokosekana kutoka Bohari kuu ya Dawa, ikiwemo matumizi ya Mfumo Jazia (Prime Vendor) uliopo katika Mkoa husika.

Hospitali zinaelekezwa kuimarisha maoteo, uhifadhi, na usimamizi wa rasilimali dawa, vifaa, vifaa tiba na vitendanishi pamoja na kuhakikisha utoaji wa dawa unaozingatia Mwongozo wa Matibabu (STG) katika kuimarisha upatikanaji wa rasilimali hizi pamoja na kuepusha usugu wa vimelea dhidi ya dawa (Antimicrobial Resistance).

2.5 Uimarishaji wa Matumizi ya Teknolojia, Taarifa za Afya na Mawasiliano

Uwepo wa takwimu sahihi za afya ni muhimu katika kuandaa mipango mbalimbali yenye lengo la kuboresha utoaji wa huduma za afya nchini. Hospitali za Rufaa za Mikoa ni moja ya maeneo ambayo huwezesha upatikanaji wa Takwimu hasa katika ngazi ya rufaa. Pamoja na mambo mengine, takwimu hizi huwezesha kupanga mahitaji ya dawa na mahitaji mengine na aina ya afua zitakazoweza kutumika katika kukabiliana na magonjwa mbalimbali. Hivyo upatikanaji wa Takwimu sahihi na kwa wakati ni muhimu katika mfumo mzima wa afya nchini, ikiwemo katika ngazi ya

Hospitali ya Rufaa ya Mkoa. Katika kuhakikisha kuwa takwimu zinazokusanywa zinakuwa sahihi, Wizara imeamua kuwa mfumo wa kielektroniki wa GoT HOMIS utumike katika maeneo yote ya kutolea huduma za afya nchini, ikiwemo Hospitali za Rufaa za Mikoa.

Hospitali zinatakiwa kuweka katika bajeti zao mahitaji ya vifaa na miundombinu ya TEHAMA na kuyawasilisha kwa Katibu Mkuu kila mwaka. Vilevile kupitia makusanyo ya ndani na vyanzo vingine vya fedha, Hospitali zinatakiwa kuendelea kuboresha miundombinu ya TEHAMA.

2.6 Upatikanaji wa Rasilimali Fedha.

Rasilimali fedha ni nyenzo muhimu katika kuwezesha upatikanaji wa huduma bora kwa wananchi na maslahi kwa watumishi wa afya. Hospitali za Rufaa za Mikoa zimekuwa zikipata fedha kutoka Serikali kuu kwa ajili ya mishahara, utoaji huduma na uendeshaji. Aidha, vyanzo vingine ni kutoka kwa wadau wa maendeleo, makusanyo ya ndani ya papo kwa papo, bima, na wafadhili mbalimbali. Upatikanaji wa rasilimali fedha unaongozwa na uwepo wa miongozo mbalimbali ikiwemo Mpango Mkakati wa Sekta ya Afya wa Nne, Mipango Mikakati ya Hospitali na Mipango ya Utekelezaji ya Hospitali, ambapo mipango hii inatekelezwa kwa mujibu wa Sera ya Afya 2007. Mahitaji ya rasilimali fedha katika Hospitali za Rufaa za Mikoa yamekuwa yakiongezeka mwaka hadi mwaka kutokana na ongezeko la idadi ya watu wanaohudumiwa, ongezeko la magonjwa, kupanuka kwa wigo wa huduma, teknolojia mpya, uchakavu na uhitaji wa miundombinu na rasilimali watu. Bodi za Hospitali na Idara ya Sera na Mipango ya WAMJW zitaendelea kutekeleza jukumu la kutafuta Rasilimali fedha kwa ajili ya uendeshaji wa Hospitali hizi. Aidha, Hospitali hizi zinatakiwa kusimamia kwa makini ukusanyaji wa mapato katika maeneo yao na kuhakikisha mianya yote inayowezesha kupotea kwa mapato inazibwa. Vilevile Hospitali kwa kushirikiana na sekretariati za mikoa na wadau mbalimbali zinatakiwa kuendelea kutafuta vyanzo mbadala vya rasilimali fedha ikiwa ni pamoja na kuandika maandiko ya miradi ya maendeleo, kutumia fursa za mikopo kwa kufuata taratibu zilizopo na kudhibiti matumizi yasiyokuwa na umuhimu. Hospitali pia zitatakiwa kuboresha huduma zake na kuwavutia wateja ili watu wengi hasa wanaotumia bima za afya kutumia huduma zitolewazo na kuongeza mapato. Aidha Hospitali za Rufaa za Mikoa zinaelekezwa kuweka bayana gharama za huduma zinazotolewa.

3.0 MUUNDO NA UENDESHAJI WA HOSPITALI ZA RUFAA ZA MIKOA

3.1 Muundo wa Hospitali za Rufaa za Mikoa

Kwa mujibu wa muundo wa Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto ulioidhinishwa tarehe 7 Julai, 2018, Hospitali za Rufaa za Mikoa zitakuwa chini ya Idara ya Tiba ambapo uendeshaji wake utasimamiwa na Menejimenti ya Hospitali (RRHMT) chini ya Mkurugenzi wa Hospitali (Hospital Director). Aidha, kutakuwa na Bodi ya Utendaji ya Hospitali itakayohusika na majukumu ya kusimamia na kufuatilia masuala ya kisera na utendaji wa Timu ya Menejimenti ya Hospitali.

Timu ya Menejimenti ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa itaundwa na Wakuu wa idara za Utawala na Uongozi (Administration), idara za Kitaalamu (Technical) na Wakuu wa Vitengo (units).

Idara za utawala na uongozi zitakuwa;

1. Idara ya mipango na uendeshaji ambayo itakuwa na sehemu (sections) zifuatazo;
 - i. Huduma kwa mteja na uhakiki ubora wa huduma (Clinical Audits, Quality Assurance and Customer care)
 - ii. Afya ya mazingira, usafi na elimu ya afya kwa umma (environmental health and sanitation and health promotion)
 - iii. Matengenezo ya vifaa na miundombinu na usafiri
 - iv. MTUHA na utafiti (HMIS and Research)
2. Idara ya Utawala na Rasilimali Watu ambayo itakuwa na sehemu (sections) zifuatazo;
 - i. Utawala na rasilimali watu
 - ii. Mafunzo na Maendeleo ya Taaluma (Training and Continuous Professional Development)

Idara za kitaaluma zitakuwa;

3. Idara ya huduma za Tiba ambayo itakuwa na sehemu (sections) vifuatazo
 - i. Huduma za Wagonjwa wa nje (OPD)
 - ii. Huduma za dharura (Emergency Medicine)
 - iii. Huduma za Magonjwa ya ndani (Internal Medicine)
 - iv. Huduma za Afya ya Akili
4. Idara ya huduma za Upasuaji ambayo itakuwa na sehemu (sections) zifuatazo;
 - i. Huduma za tiba kwa upasuaji (General surgery)
 - ii. Huduma za Tiba na upasuaji wa mifupa na Ajali (Orthopaedics & Trauma services)
 - iii. Huduma za upasuaji wa njia ya mkojo na figo (Urology services)

- I. Huduma za Chumba cha Upasuaji, dawa za usingizi na Wagonjwa wanaohitaji uangalizi maalum (Theatre, Anaesthesia and Intensive Care Unit services)
5. Idara ya huduma za Magonjwa ya wanawake na Uzazi ambayo itakuwa na sehemu (sections) zifuatazo;
 - i. Huduma za uzazi na kujifungua
 - ii. Magonjwa ya mfumo wa uzazi
 - iii. Magonjwa ya saratani za mfumo wa uzazi
6. Idara ya Huduma za Afya ya Watoto ambayo itakuwa na sehemu zifuatazo;
 - i. Huduma kwa watoto chini ya mwezi mmoja (neonatology)
 - ii. Huduma kwa watoto wa zaidi ya mwezi mmoja (Pediatric)
7. Idara ya Huduma za Fani Maalum za upasuaji (surgical specialities) ambayo itakuwa na sehemu zifuatazo;
 - i. Macho (Ophthalmology)
 - ii. Kinywa na meno (Oral Health)
 - iii. Masikio, Koo na Pua (Ear, Nose and Throat [ENT])
8. Idara ya Uuguzi na Ukunga ambayo itakuwa na sehemu zifuatazo;
 - i. Huduma za Uuguzi (nursing)
 - ii. Huduma za Ukunga (midwife)
 - iii. Huduma za ustawi wa jamii (Social welfare services)
 - iv. Huduma za lishe (Nutrition services)
9. Idara ya Huduma za Dawa na Vifaa Tiba ambayo itakuwa na sehemu zifuatazo;
 - i. Utunzaji wa dawa (Pharmacy store)
 - ii. Ugawaji dawa (Dispensing unit)
10. Idara ya Huduma za Maabara na Patholojia ambayo itakuwa na sehemu zifuatazo;
 - i. Maabara
 - ii. Patholojia
11. Idara ya huduma za Radiolojia na Picha (Radiology and Imaging) ambayo itakuwa na sehemu zifuatazo;
 - i. Radiolojia (Radiology)
 - ii. Picha (Image)

Aidha Hospitali za Rufaa za Mikoa zitakuwa na vitengo (units) vifuatavyo;

1. Uhasibu na fedha
2. Ununuzi na ugavi

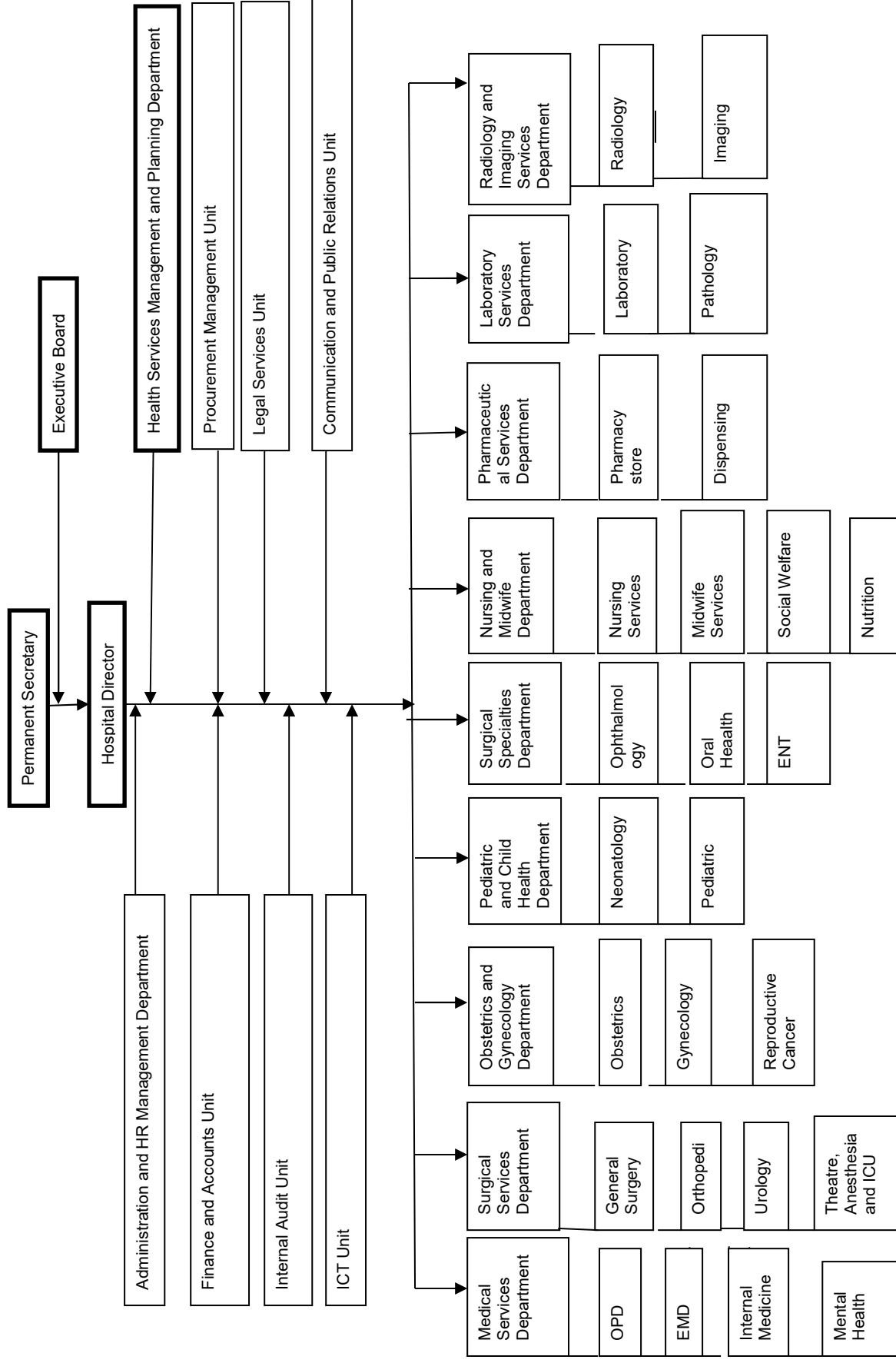
3. Sheria
4. TEHAMA (ICT)
5. Ukaguzi wa ndani
6. Habari na mawasiliano

Idara na vitengo vitaongozwa na Wakurugenzi Wasaidizi. Wakuu wa idara na vitengo watakuwa na cheo cha Wakurugenzi Wasaidizi na watafanya kazi chini ya Mkurugenzi wa Hospitali.

Katika kuleta ufanisi wa utoaji wa huduma katika hospitali, Mkurugenzi wa Hospitali atateua timu ya ndogo ya wakuu wa idara na vitengo itakayohusika na utoaji wa maamuzi ya dharura pale itapohitajika na itawajibika kutoa taarifa kwa Timu ya Menejiment ya Hospitali. Aidha timu hiyo inapaswa kuthibitishwa na Bodi ya Hospitali.

Aidha katika vikao vya Timu ya Menejimenti ya Hospitali, Mkurugenzi wa Hospitali anaweza kuwaalika wajumbe au mjumbe yeyote kutoka ngazi ya Taifa, Kanda, Mkoa na Halmashauri pale anapoona inafaa katika kuleta ufanisi wa utoaji wa huduma na maamuzi katika Hospitali ya Rufaa ya Mkoa.

Mchoro: Na 1: Muundo wa Hospitali za Rufaa za Mikoa

3.2 Uendeshaji wa Hospitali za Rufaa za Mikoa

Uendeshaji wa Hospitali za Rufaa za Mikoa utasimamiwa na Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto. Waziri mwenye dhamana atateua Bodi ya Hospitali itakayokuwa inasimamia utendaji wa Menejimenti ya Hospitali kwa kuzingatia sheria, kanuni, taratibu na miongozo iliyopo.

4.0 TARATIBU ZA KUWAPATA WAKURUGENZI

Katika kuhakikisha kunakuwa na usimamizi utakaolenga utoaji wa huduma bora, uteuzi wa Wakurugenzi wa Hospitali kwa mujibu wa muundo wa kiutawala utazingatia elimu, ujuzi, sifa za uongozi, uzoefu, uwajibikaji na haiba.

Mkurugenzi wa Hospitali atapatikana kwa kuzingatia taratibu za uteuzi wa viongozi wa serikali kupitia mwongozo wa uteuzi kwa wakuu wa idara uliotolewa na Ofisi ya Rais Utumishi na atateuliwa na Katibu Mkuu Wizara ya Afya.

Uteuzi wa Wakurugenzi Wasaidizi utafanyika kwa kupitia Bodi ya Hospitali kwa njia shirikishi. Mkurugenzi wa Hospitali ataandaa mapendekezo ya viongozi hao na kuyawasilisha kwenye Bodi ya Hospitali kwa ajili ya uteuzi. Baada ya uteuzi, Mkurugenzi wa Hospitali atatoa taarifa kwa Katibu Mkuu na atawajibika kusimamia utendaji kazi wao kwa mujibu wa mfumo wa wazi wa mapitio na upimaji utendaji kazi wa watumishi wa umma (OPRAS).

Aidha bodi itakuwa na uwezo wa kuwasimamisha na kuwaondoa kwenye madaraka Wakurugenzi Wasaidizi baada ya kushauriana na Waziri wa Afya. Iwapo bodi itaona kuwa Mkurugenzi wa Hospitali anashindwa kutekeleza majukumu yake itatoa taarifa kwa Waziri wa Afya kwa ajili ya kuchukua hatua.

5.0 MAJUKUMU YA WIZARA YA AFYA, BODI, TIMU YA USIMAMIZI WA HUDUMA ZA AFYA YA MKOA NA MENEJIMENTI YA HOSPITALI YA RUFAA YA MIKOA

Ili kuimarisha utendaji na usimamizi wa Hospitali za Rufaa za Mkoa, majukumu yatatekelezwa kama ifuatavyo;

5.1 Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto

- a) Kutoa Sera na Miongozo ya utoaji wa huduma za afya katika Hospitali za Rufaa za Mkoa
- b) Kufanya usimamizi shirikishi na mafunzo ya kitaalam na utawala katika Hospitali za Rufaa za Mkoa.
- c) Kufanya Ukaguzi wa mara kwa mara wa usimamizi wa fedha na rasilimali nyinginezo chini ya Mkaguzi wa ndani (**Internal Auditor**) wa Wizara ambaye anaweza kuambatana na wataalamu wengine wa wizara.
- d) Kutuma wawakilishi katika vikao vya Bodi za Hospitali.
- e) Kuteua Wajumbe wa Bodi ya Hospitali kupitia kwa Waziri wa Afya baada ya kupokea mapendekezo kutoka kwa Katibu Tawala wa Mkoa husika kwa kuzingatia mwongozo uliopo.
- f) Kuteua Wakurugenzi wa Hospitali za Rufaa za Mkoa
- g) Ufuatiliaji na tathmini ya ubora wa huduma za afya zinazotolewa na Hospitali za Rufaa za Mkoa
- h) Kuhakikisha upatikanaji wa rasilimali fedha na rasilimali watu katika Hospitali za Rufaa za Mkoa

5.2 Bodi ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa

- a) Kushauri na kuidhinisha mpango mkakati wa Hospitali (Hospital Strategic Plan) na mpango wa uendeshaji wa Hospitali
- b) Kusimamia, kufuatilia na kutathmini utekelezaji wa mipango kwa mujibu wa Sera na Miongozo ya Serikali
- c) Kusimamia rasilimali za Hospitali kwa kuzingatia sheria, kanuni na taratibu zilizopo.
- d) Kusimamia, kushauri na kuimarisha, uhusiano bora wa kiutendaji kati ya Hospitali za Rufaa za Mkoa, Uongozi wa Mkoa, na vituo vya kutolea huduma za afya ngazi ya mamlaka ya Serikali za Mitaa
- e) Kushiriki katika kupokea misaada, zawadi na rasilimali mbalimbali za Hospitali
- f) Kupitia na kushauri Wizara na Menejimenti ya Hospitali kuhusu makubaliano ya mikataba mbalimbali ambayo Hospitali inaingia na wadau mbalimbali

- g) Bodi ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa inatakiwa kukaa vikao vyake mara nne kwa mwaka.
- h) Kufanya vikao vya dharura inapobidi
- i) Kusimamia ubora wa huduma zinatolewa katika Hospitali zinazokidhi matakwa ya wananchi
- j) Kuanzisha na kupitisha kamati ndogo ndogo zitakazotumika kutekeleza majukumu ya Bodi.
- k) Kupokea taarifa za kitaalam, utawala na fedha na kuziidhinisha
- l) Kushughulikia maswala ya nidhamu za watumishi na malalamiko ya wateja na kumshauri Katibu Mkuu Wizara ya Afya juu ya hatua stahiki za kuchukua
- m) Kubuni vyanzo mbalimbali vya mapato
- n) Pamoja na mwongozo uliopo, vikao vya Bodi vitashirikisha mjumbe mwalikwa inapobidi kutoka Sekretarieti ya Mkoa na Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto
- o) Katibu wa Bodi atawasilisha Taarifa ya Utendaji na Taarifa ya Fedha kwa Katibu Mkuu Wizara ya Afya kila robo ya mwaka.

Mipaka ya kiutendaji ya Bodi:

Katika kutekeleza majukumu yake ya kila siku, bodi haitaingilia masuala ya kitaalamu kama ilivyoanishwa na Mwongozo wa Bodi za Hospitali za Rufaa za Mkoa.

5.3 Timu za Usimamizi wa Huduma za Afya ya Mkoa

- a. Kufuatilia utoaji wa huduma za afya katika Mkoa zikiwemo Hospitali za Rufaa za Mkoa ambapo watakuwa na jukumu la kufanya usimamizi shirikishi kila robo mwaka.
- b. Kuandaa na kutoa taarifa ya usimamizi kwa Katibu Tawala wa Mkoa na nakala kupelekwa Wizara ya Afya.
- c. Kutoa taarifa za utendaji usioridhisha wa kitaaluma kuhusu wataalamu wa afya (Professional Malpractice) kwa mamlaka husika ili hatua ziweze kuchukuliwa
- d. Kutoa mwakilishi mmoja ambaye atakuwa mjumbe wa Bodi ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa
- e. Kutoa mapendekezo ya uteuzi wa Mkurugenzi wa Hospitali kwa Katibu Mkuu wizara ya Afya
- f. Kwa kushirikiana na Wizara ya Afya, kufanya Ufuatiliaji na tathmini ya ubora wa huduma za afya zinazotolewa na Hospitali za Rufaa za Mkoa

5.4 Menejimenti ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa

- a. Kusimamia uendeshaji wa kila siku wa Hospitali ya Rufaa ya Mkoa

- b. Kuandaa Mpango Mkakati wa muda mrefu wa Hospitali (Hospital Strategic Plan) na mpango wa ununuzi wa mwaka (Annual Procurement Plan) wa Hospitali na kusimamia utekelezaji wake kwa kuzingatia sheria, taratibu na kanuni zilizopo.
- c. Kufanya usimamizi wa ndani wa hospitali na kutoa ushauri wa kitaalam kwa menejimenti ya Hospitali za Wilaya
- d. Kusimamia ubora wa huduma za tiba kwa kuzingatia maadili ya kitaaluma
- e. Kutafsiri miongozo ya uendeshaji huduma za afya ngazi ya Hospitali ya Rufaa ya Mkoa
- f. Kusimamia rasilimali za Hospitali kwa kuzingatia sheria, kanuni na miongozo ya Serikali iliyopo
- g. Kuandaa ratiba ya vikao vya Bodi na kuomba ushiriki wa mwakilishi kutoka Wizara ya Afya ili aweze kushiriki anapohitajika.
- h. Kuandaa taarifa za utekelezaji wa mipango yote ya Hospitali na kuwasilisha kwenye Bodi, Mkoa na Wizara ya Afya

6.0 TARATIBU ZA KUWAPATA WAJUMBE WA BODI YA HOSPITALI

Bodi ya hospitali itakuwa na mchanganyiko wa wajumbe wenye sifa, ujuzi na uzoefu katika fani mbalimbali walioteuliwa na mamlaka husika kwa mujibu wa Mwongozo uliopitishwa na Wizara ya afya. Lengo la Bodi ni kuendeleza falsafa ya utawala bora na ushiriki wa jamii kwenye usimamizi wa utoaji huduma za afya. Bodi itakuwa na jukumu la kuangalia utoaji wa huduma za afya na uwepo wa uwazi na usawa katika uendeshaji Hospitali za Rufaa za Mkoa.

Wajumbe wa Bodi watapatikana kwa mujibu wa Mwongozo na Taratibu zilizopo. Menejimenti ya Hospitali husika itatangaza nafasi za ujumbe wa bodi miezi sita kabla ya bodi iliyopo kumaliza muda wake. Menejimenti ya Hospitali kwa kushirikiana na RHMT chini ya Mganga Mkuu wa Mkoa watafanya uchambuzi wa majina ya waombaji kwa ajili ya kupata waliokidhi vigezo. Baada ya mchujo huo majina yatawasilishwa kwa Katibu Tawala wa Mkoa ambaye atayawasilisha kwa Katibu Mkuu wa Wizara ya Afya pamoja na mapendekezo yake kwa ajili ya uteuzi. Bodi haitahusisha wajumbe wenye nafasi za uongozi katika vyama vya siasa. Muda wa kutumikia ujumbe wa bodi ni kwa mujibu wa Mwongozo uliopo.

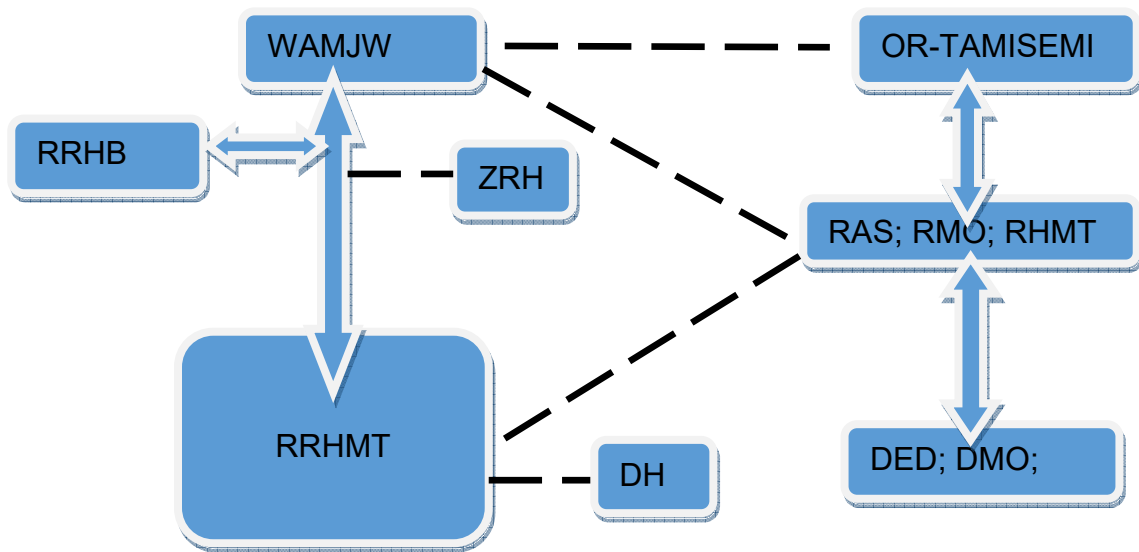
7.0 UHUSIANO WA KIUTENDAJI

Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto na Ofisi ya Rais-TAMISEMI zinatekeleza majukumu yao kwa mujibu wa Hati Idhini (*Instruments*) ya mwaka 2016 na Sheria namba 13 ya mwaka 2006 ya Mamlaka ya Serikali za Mitaa. Kwa mujibu wa nyaraka hizo, Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto ina jukumu la kuandaa Sera, Sheria, Kanuni, Miongozo na Taratibu za uendeshaji huduma kwa vituo vyote vya kutolea huduma nchini ambapo pia inasimamia Hospitali ngazi ya Taifa, Kanda na Mikoa. Ofisi ya Rais TAMISEMI ni kiungo kati ya Wizara za kisekta, Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za mitaa ambapo jukumu lake ni uratibu.

Aidha katika kutekeleza hayo, Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto itaendelea kuwasiliana moja kwa moja na Sekretarieti za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa katika kufuatilia utendaji wa kitaalam (technical) wa vituo vya kutolea huduma za afya nchini. Lengo ni kusimamia utendaji wa Sekta ya Afya nchini ikiwa ni pamoja na huduma za afya ya msingi (jamii, zahanati, vituo vya afya na hospitali za halmashauri). Vile vile, Wizara ya Afya itaendelea kuwasiliana na Ofisi ya Rais TAMISEMI kwa masuala ya kiutawala na kisera.

Kwa kuzingatia mabadiliko ya sasa, Timu za Uendeshaji za Hospitali za Rufaa za Mikoa zitawajibika kwa Mkurugenzi wa Hospitali na Katibu Mkuu Wizara ya Afya. Aidha, uongozi wa Hospitali ya Rufaa ya Mkoa utakuwa na mawasiliano na Timu ya Uendeshaji Afya ya Mkoa (RHMT) katika kutoa taarifa zinazohusiana na afya katika Mkoa husika ili kufanya majumuisho ya taarifa za afya za Mkoa. Aidha, sekretariati za Mikoa zitakuwa na jukumu la kumshauri Katibu Mkuu Afya kuhusu maswala ya kinidhamu, ulinzi, usalama na utendaji wa kila siku wa Hospitali ya Rufaa ya Mkoa ili kuhakikisha wananchi wanapata huduma kulingana na viwango na taratibu za serikali. Hospitali za Rufaa za Kanda zitakuwa na jukumu la kutoa ushauri wa kitaalamu kwa menejimenti ya Hospitali ya Rufaa za Mikoa. Hospitali za Rufaa za Mikoa zitakuwa na jukumu la kutoa ushauri wa kitaalamu kwa Hospitali za Wilaya (**Rejea Mchoro Na 2**)

Mchoro: Na 2: Uwajibikaji na mahusiano ya kiutendaji kati ya WAMJW na OR –TAMISEMI

8.0 USIMAMIZI WA RASILIMALI WATU

Katika kusimamia Rasilimali Watu, Hospitali za Rufaa za Mikoa zitakuwa na utaratibu ambao utazingatia miongozo mbalimbali ya kiutumishi ili kuwa na udhibiti wa eneo hili. Pamoja na taratibu hizo, ruhusa za watumishi waliopo katika Hospitali za Mikoa zitafuata taratibu zifuatazo;

- Likizo za watumishi wote zitaidhinishwa na Mkurugenzi wa Hospitali kwa kufuata mzunguko wa likizo ya mwaka (leave roster). Mkurugenzi wa Hospitali atatakiwa kuwasilisha mzunguko wa likizo kwa Katibu Mkuu Wizara ya Afya kila mwaka kwa ajili ya uidhinishwaji.
- Kwa watumishi watakaomba likizo bila ya malipo, maombi yataelekezwa kwa Katibu Mkuu Ofisi ya Rais, Menejimenti ya Utumishi wa umma na Utawala Bora kupitia kwa Mkurugenzi wa Hospitali na Katibu Mkuu Wizara ya Afya. Aidha, mtumishi yeyote hataruhusiwa kuondoka kituo chake cha kazi hadi hapo ruhusa hiyo itakapotolewa na Katibu Mkuu Utumishi.
- Ruhusa za mafunzo ya muda mfupi (usiozidi miezi mitatu) zitaidhinishwa na Mkurugenzi wa Hospitali.
- Ruhusa za mafunzo ya muda mrefu (zaidi ya miezi mitatu) zitaidhinishwa na Mkurugenzi wa Hospitali kwa kuzingatia Mpango wa Mafunzo wa Hospitali husika ulioidhinishwa na Katibu Mkuu Wizara ya Afya. Hivyo, Mkurugenzi wa Hospitali atatakiwa kuwasilisha mpango wa mafunzo kwa Katibu Mkuu Wizara ya Afya kila mwaka kwa ajili ya uidhinishwaji. Aidha mtumishi atapaswa kutimiza miaka mitatu kazini tangu kuajiriwa, ndipo atakapokuwa na sifa za kupewa ruhusa ya mafunzo ya muda mrefu.
- Ruhusa za kawaida kwa watumishi waliopo kwenye Hospitali za Rufaa za Mikoa zitaidhinishwa na Mkurugenzi wa Hospitali kwa kuzingatia miongozo iliyopo.
- Ruhusa/likizo ya Mkurugenzi wa Hospitali itatolewa na Katibu Mkuu Wizara ya Afya.
- Vibali/ruhusa ya kustaafu itatolewa na Mkurugenzi wa Hospitali baada ya kujiridhisha kuwa nyaraka zote muhimu zimeambatishwa. Aidha taarifa zote za wastaafu zitawasilishwa kwa Katibu Mkuu Wizara ya Afya.
- Mpango wa utoaji motisha kwa watumishi utaidhinishwa na Bodi ya Hospitali kabla ya kuanza kwa utekelezaji wake.

- Maombi ya mikopo ya watumishi kwenye taasisi mbalimbali za kifedha itaidhinishwa na Mkurugenzi wa Hospitali, Katibu wa Afya na Afisa Utumishi wa Hospitali baada ya kujiridhisha kuwa mtumishi husika amekidhi vigezo vya kukopa kwa mujibu wa taratibu za utumishi wa umma. Baada ya hapo Afisa Utumishi ataingiza makato yote kwenye mfumo wa mishahara.

9.0 USIMAMIZI WA RASILIMALI FEDHA

Mfumo wa utawala na menejimenti ya fedha utazingatia Sheria, Kanuni na Taratibu za fedha za Jamhuri ya Muungano wa Tanzania.

Katika kuwezesha hospitali kujitegemea; -

- a) Kila Mkurugenzi wa Hospitali ya Rufaa ya Mkoa atakasimiwa kuwa **‘sub-warrant holder’** katika kuidhinisha matumizi ya fedha za umma kwa kiwango kitakachoelekezwa na Afisa masuuli.
- b) Hospitali za Rufaa za Mikoa zitatumia mfumo wa kielektroniki wa GoT HoMIS katika kukusanya mapato na menejimenti itawajibika kudhibiti ukusanyaji wa mapato na matumizi.
- c) Vyanzo vya mapato vitatokana na;
 - Ruzuku kutoka Serikali kuu
 - Papo kwa papo (User fees)
 - Bima za Afya (NHIF, CHF, na nyinginezo)
 - Fedha za Mfuko wa Dawa (Drug revolving Fund)
- d) Wadau wa maendeleo na wafadhili mbalimbali
- e) Vyanzo vingine vitakavyoibuliwa na hospitali husika

Usimamizi wa fedha na akaunti za makusanyo na matumizi za Hospitali za Rufaa za Mikoa.

- a) Kutakuwa na akaunti mbili zitakazotumika katika Hospitali za Rufaa za Mikoa au vinginevyo kama itakavyoelekezwa na mamlaka husika.
 - Akaunti ya Amana, itakayotumika katika kupokea fedha zote za hospitali husika.
 - Akaunti ya Masurufu, itakayotumika kwa ajili ya matumizi ya kila siku.
- b) Watia saini katika akaunti hizo watateuliwa kulingana na taratibu zilizopo ambapo watakuwa katika makundi mawili;
 - Kundi A; Mkurugenzi wa Hospitali na Mhasibu wa Hospitali
 - Kundi B; Katibu wa Afya wa Hospitali na Muuguzi Mfawidhi wa Hospitali.
- c) Hundi itasainiwa na mmojawapo wa wajumbe walioteuliwa kutoka kundi A na B.

- d) Uandaaji na utunzaji wa fedha na kumbukumbu utafanywa na Mhasibu wa hospitali kwa kuzingatia sheria na taratibu za fedha. Aidha, ni muhimu kuzingatia usalama na kumbukumbu za fedha.
- e) Uandaaji wa taarifa za mapato na matumizi za kila mwezi, robo mwaka, mwaka na taarifa za usuluhishi wa kibenki zitafanywa na Mhasibu.
- f) Mhasibu atawasilisha taarifa muhimu za fedha na rasilimali zikiwemo taarifa za kibenki, taarifa ya mapato (statement of comprehensive income), taarifa ya hali ya fedha na rasilimali (statement of financial position), na taarifa ya mtitiriko wa fedha (statement of cash-flow) kwa Katibu Mkuu baada ya kuidhinishwa na Bodi kila robo mwaka.

10.0 UTUNZAJI WA NYARAKA ZA OFISI NA MAWASILIANO

Utunzaji wa nyaraka na kumbukumu mbalimbali za ofisi utatakiwa kufuata sheria, kanuni na taratibu za uendeshaji wa ofisi za Serikali. Hivyo, kila Hospitali ya Rufaa ya Mkoa itatakiwa kutenga eneo kwa ajili ya masijala ya wazi na masijala ya siri. Kwa utaratibu huu, Mkurugenzi wa Hospitali anatakiwa kuteua watumishi wa masijala hizo wenye sifa kwa mujibu wa muundo wa kada ya watunza kumbukumbu. Aidha, watumishi watakaofanya kazi masjala watatakiwa kufanyiwa upekuzi kila baada ya miaka miwili kwa lengo la kuendelea kuboresha masjala hizo.

Hospitali za Rufaa za Mikoa zitatakiwa kufuata utaratibu wa mawasiliano kama ilivyoelekezwa kwenye Kanuni za Kudumu za Utumishi wa Umma na nyaraka mbalimbali. Hivyo, mawasiliano yeyote yatayofanyika nje ya Hospitali atasaini Mkurugenzi wa Hospitali na nakala ya barua hiyo apewe Katibu Mkuu Wizara ya Afya kwa taarifa. Aidha, barua au nyaraka zitakazotumika kwenye Hospitali za Rufaa za Mikoa zinatakiwa kuwa na nembo ya Taifa yenye utambulisho wa Wizara ya Afya, Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wazee na Watoto ikionyesha anuani ya Hospitali husika.

11.0 UTARATIBU WA MANUNUZI

Hospitali za Rufaa za Mikoa zitazingatia Sheria taratibu na kanuni za Manunuzi ya Umma. Katika utekelezaji wa sheria hii ya manunuzi, lazima suala la uwazi, uwajibikaji na uadilifu lizingatiwe katika michakato yote ya manunuzi yatakayofanywa na Hospitali za Rufaa za Mikoa. Kila Hospitali italazimika kuandaa mpango wa manunuzi utakaotokana na mpango wa uendeshaji ulioidhinishwa wa kila mwaka (CHOP). Mpango huo utawasilishwa kwa Katibu Mkuu Wizara ya Afya (Afisa Masuuli), ndani ya siku 30 baada ya bajeti ya mwaka husika kupitishwa na Bodi ya Hospitali.

Afisa Masuuli kwa ridhaa yake atakasimu majukumu ya Bodi ya ununuzi kwa uongozi wa hospitali, hivyo kila Hospitali itateua wajumbe wa Bodi ya manunuzi kwa kadiri itakavyoelekezwa. Wajumbe hao watatokana na wakuu wa sehemu na maafisa wengine waandamizi watakaoteuliwa. Hivyo, kila Hospitali ya Rufaa ya Mkoa itakuwa na sehemu ya manunuzi (PMU) ambayo itawajibika kuratibu shughuli zote za manunuzi kwa kuzingatia sheria, taratibu na kanuni zilizopo. Mkurugenzi wa Hospitali atawajibika kuwasilisha taarifa za manunuzi Wizarani na Mikataba yote itakayoandaliwa ambayo haitazidi kiwango kitakachoelekezwa na Katibu Mkuu itasainiwa na Mkurugenzi wa Hospitali.

Mikataba ya utoaji huduma kwa hospitali mfano mikataba kati ya Hospitali na taasisi za bima na mikataba kati ya Hospitali na wadau wa maendeleo wanaosaidia masuala mbalimbali hospitalini itasainiwa na Mkurugenzi wa Hospitali. Nakala ya Mikataba yote itakayosainiwa itawasilishwa kwa Katibu Mkuu Wizara ya Afya.

12.0 TIMU/KAMATI MBALIMBALI ZA UBORESHAJI HUDUMA

Katika kuhakikisha huduma zinatolewa kwa viwango vya ubora vinavyokubalika, kutakuwa na mifumo itakayoweza Hospitali kujiendesha na kutoa huduma bora. Hivyo, Mkurugenzi wa Hospitali anatakiwa kuhakikisha uwepo wa vikao mbalimbali vya maamuzi kwa kamati ambazo zitakuwepo hospitalini kwa mujibu wa miongozo na taratibu za utoaji huduma kwa wagonjwa na wananchi.

12.1 Vikao vya Timu ya Menejimenti ya Hospitali (RRHMT)

Kutakuwa na vikao vya kila mwezi vya timu ya menejimenti ya Hospitali chini ya uenyekiti wa Mkurugenzi wa Hospitali. Aidha vikao vya dharura vinaweza kuitishwa kutegemeana na mahitaji. Wajumbe wa kikao hiki ni wakuu wote wa idara na vitengo na wengine watakaoalikwa kutegemeana umuhimu na uhitaji.

12.2 Kamati ya Dawa, Vitendanishi na Vifaa Tiba ya Hospitali (Hospital Therapeutics Committee)

Kutakuwa na kamati ya dawa, vitendanishi na vifaa tiba ya Hospitali ambayo itatekeleza majukumu yake kwa mujibu wa shughuli zilizoanishwa kwenye mwongozo wa kamati hii. Hivyo, Mkurugenzi wa Hospitali ambaye ndiye Mwenyekiti atatakiwa kufanya vikao vya manunuzi na usimamizi wa dawa ili kuondoa changamoto ya ukosefu wa dawa, vifaa, vifaa tiba na vitendanishi. Aidha kamati hii itahakikisha kuwa dawa, vitendanishi na vifaa muhimu hospitalini vinapatiakana kwa zaidi ya asilimia 90 na madaktari wanaandika dawa kulingana na Mwongozo wa Matibabu na Orodha ya Dawa Muhimu.

12.3 Timu ya Uboreshaji Huduma za Hospitali (Hospital Quality Improvement Team [QIT])

Kutakuwa na Timu ya Uboreshaji Huduma ya Hospitali. Timu hii itaundwa na wataalam wa fani mbalimbali waliopo Hospitalini kwa mujibu wa mwongozo uliopo. Majukumu ya timu hii ni kama yalivyoanishwa katika mwongozo unaotumika ambayo ni pamoja na;

- **Kushughulikia masuala ya usalama wa huduma kwa Mgonjwa (patient safety)** ambayo yatahusisha pamoja na masuala mengine – utekelezaji wa shughuli za Kuinga na Kudhibiti Maambukizo (Infection Prevention and Control); Usalama wa Dawa anazopewa mgonjwa; na

kuweka mfumo thabiti wa kufuatilia na kukusanya taarifa za makosa yanayotokea (medical errors) wakati wa matibabu, pamoja na maambukizo yanayotokana na Huduma za Matibabu (Health care Associated Infections).

- **Kufuatilia na kusimamia ubora wa huduma kwa wagonjwa kulingana na michakato ya huduma katika Sehemu na Vitengo mbalimbali ndani ya Hospitali** kwa mfano - utekelezaji wa viwango na miongozo mbalimbali; matokeo ya matibabu anayopewa mgonjwa; uwepo wa Taratibu za Utendaji Zinazokubalika [SOPs]; kuimarisha taratibu za kuwaruhusu Wagonjwa kwenda nyumbani (Discharge procedure/process); na kuboresha mchakato wa Bili kwa Wagonjwa (Billing process); n.k.).
- **Kushughulikia malalamiko ya Wateja** – kuweka bayana njia za kuwasilisha malalamiko, namna ya kuyashughulikia malalamiko na kutoa mrejesho kwa Walalamikaji; na kuyatumia malalamiko hayo kwa ajili ya kuboresha huduma zinazotolewa).
- **Kufuatilia masuala ya uzoefu wa mgonjwa kwenye matunzo (patient experience of care) kuhusu huduma wanazopata katika hospitali husika ikijumuisha masuala yafuatayo:** heshima ya mgonjwa (patient dignity); uhuru wa kujiamulia (autonomy); usiri (confidentiality); mawasiliano mazuri baina ya Wagonjwa na Watoa Huduma (good provider-patient communication); kuhudumiwa kwa wakati (timely attention/appointments); na ubora wa miundombinu ya msingi pamoja na mazingira ya utoaji huduma (quality of basic amenities).
- **Kuratibu utekelezaji wa Njia mbalimbali za Uimarishaji Ubora wa Huduma zinazotekelezwa katika Hospitali husika kama vile 5S-KAIZEN-TQM; Menejimenti ya Huduma kwa kutumia Viwango (Standard Based Management and Recognition); Uboreshaji wa Huduma kwa Kushirikiana (Health Improvement Collaborative); n.k.**
- **Kusimamia utendaji wa Timu za Uimarishaji Kazi (Work Improvement Teams – [WITs]) katika Sehemu na Vitengo mbalimbali vya Hospitali** ili kuhakikisha Sehemu na Vitengo zinakidhi Miongozo, Matakwa ya Wateja na Viwango vya Utoaji Huduma.
- **Kusimamia na kufuatilia masuala ya usalama kazini ikiwa ni pamoja** na masuala ya ‘ergonomics’, matumizi ya njia mbalimbali za kinga, tathmini ya mara kwa mara ya namna ambavyo kazi zinatekelezwa katika Hospitali husika ili kuweza kubainisha maeneo ambapo utekelezaji unaathiri usalama wa Watumishi ili kuweza kuweka afua ya kuyaboresha.

12.4 Huduma muhimu kwa wagonjwa waliolazwa

Katika kuhakikisha kunakuwepo na utoaji wa huduma bora za matibabu kwa wagonjwa na wananchi, kila Hospitali itaweka utaratibu maalum utakofauatwa ili kuhakikisha kila mgonjwa aliyelazwa na anayestahili huduma anapata huduma bora na kwa wakati kila siku na kila inapohitajika. Hivyo utaratibu huu utafanywa na jopo la wataalam wa fani zote muhimu ili kutoa huduma stahiki kwa kila mgonjwa (major ward rounds) angalau mara mbili kwa wiki na kutakuwa na huduma ya kumuona kila mgonjwa (service ward round) kila siku ikijumuisha siku za mwisho wa juma na siku za mapumziko.

12.5 Vikao Jumuishi vya kitaalamu vya Huduma za Matibabu kwa Wagonjwa (Clinical Meetings)

Kila hospitali itakuwa na utaratibu wa kufanya vikao jumuishi vya kitaalam vya huduma za wagonjwa. Vikao hivi vitafanyika kila siku ya kazi na vitafanyika kwa ujumla au kwa kila idara kwa kadiri menejimenti ya Hospitali itakavyoona bila kuathiri utendaji wa kazi wa kila siku. Vikao vitafanyika kila siku asubuhi na vinatarajiwa kuwa vya muda mfupi kwa ajili ya kupata muda zaidi wa kuwahudumia wagonjwa. Aidha, inasisitizwa kuwa kila Hospitali itaweka utaratibu na ratiba maalum ya utoaji elimu endelevu za kitaalam kwa watumishi (Continuing Professional Development [CPD]).

Wataalamu mbambali katika vikao hivi, watatoa taarifa ya vifo na ulemavu uliotokea kwa wagonjwa ikiwemo vifo vitokanavyo na uzazi na vile vya watoto wachanga. Aidha, watoa mada na washiriki wote watatoa mikakati ya kupambana na vifo hivyo ikiwemo kuainisha majukumu ya kila muhusika na kuweka muda maalumu wa utekelezaji. Taarifa hizi zitajumuishwa kwenye taarifa robo mwaka, nusu mwaka na ile ya mwaka inayokwenda kwenye vikao vya Bodi.

REJEA

1. Rasimu ya mwongozo wa awali
2. Mwongozo wa huduma za uchangiaji 2017
3. Mwongozo wa bodi za ushauri za hospitali 2016
4. Muundo wa WAMJW wa mwaka 2018
5. Waraka wa maendelo ya utumishi Na 1 wa mwaka 2009 wa kada zilizo chini ya Wizara ya Afya
6. Mwongozo wa usimamizi shirikishi wa mwaka 2018
7. Kanuni za kudumu za utumishi wa umma mwaka 2009
8. Mwongozo wa uandaaji mipango ya uendeshaji wa Hospitali za Rufaa za Mikoa (CHOP) 2016
9. Health service scheme 2009
10. Sera ya Afya 2007
11. Sheria ya manunuzi ya umma 2011
12. Sheria na kanuni za utumishi wa umma 2003
13. Gazeti la Serikali (GN) la tarehe 12 Novemba 2010 na 14 Machi 2014